

Het Zondagochtend Concert

27 april 2025 - Grote Zaal - 11.00 uur

Nordwestdeutsche Philharmonie
Elias Grandy, dirigent
Jaemin Han, cello

Edouard Lalo
1823-1892

Celloconcert in d (1877)
Prélude: Lento - Allegro maestoso
Intermezzo: Andantino con moto -
Allegro presto
Introduction: Andante - Allegro vivace

Ludwig van Beethoven
1770-1827

Symfonie nr. 4 in Bes, op. 60 (1806)
Adagio - Allegro vivace
Adagio
Menuetto: Allegro vivace -
Trio: Un poco meno allegro
Allegro ma non troppo

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open.
U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer. **Lees bijvoorbeeld het interview met Saskia Voorbach, AVROTROS-presentator van Het Zondagochtend Concert op concertgebouw.nl/voorbach.**

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

4 mei - Grote Zaal

Isabelle van Keulen speelt Mozart & Mendelssohns 'Italiaanse'

25 mei - Grote Zaal

Bachs *Orkestsuite nr. 3* en Händels *Water Music*

7 sep - Grote Zaal

Openingsconcert met Saint-Saëns' romantische cello en Mendelssohn

14 sep - Kleine Zaal

Kleurrijke piano-ochtend met Alim Beisembayev

De kaartverkoop voor het seizoen 2025-2026 is van start gegaan!
Bestel op concertgebouw.nl/zondag.

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! [#concertgebouw](https://twitter.com/concertgebouw)

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

In dit concert staan liefde en passie centraal. Beethoven componeerde zijn *Vierde symfonie* toen hij smoorverliefd was. Na de 'heroïsche' *Derde* en vóór de onsterfelijke *Vijfde symfonie* vallen de lichtheid en souplesse van de *Vierde* des te meer op. Robert Schumann omschreef deze symfonie dan ook als een 'slanke Griekse maagd tussen twee Noorse goden'. Het is een kolfje naar de hand van de jonge dirigent Elias Grandy, die wordt geroemd om zijn krachtige en tegelijk precieze interpretaties. Hij leidt de Nordwestdeutsche Philharmonie, gevestigd in Noordrijn-Westfalen, die twee jaar geleden in deze serie al imponeerde met Beethovens *Zevende*. Lalo's *Celloconcert* is één brok Frans/ Spaanse passie. De Koreaanse cellist Jaemin Han – in 2021 de jongste winnaar ooit van de Enescu-competitie – wordt geprezen om zijn muzikaliteit, spontane spel en gedisciplineerde zelfverzekerdheid. Hij maakt de passie volledig tot de zijne.

Spaanse klanken

Aan het einde van de negentiende eeuw was Spaanse muziek in Frankrijk *en vogue*. Denk aan Liszts *Rhapsodie espagnole*, Bizets *Carmen*, Ravels *Rapsodie espagnole* en Debussy's *Ibéria*. Edouard Lalo was met zijn *Symphonie*

espagnole – eigenlijk een vioolconcert – een van de eersten die deze trend oppakten. Waar kwam die fascinatie voor Spanje vandaan? In Lalo's geval speelde zijn Spaanse familieachtergrond een rol; sommigen noemen hem zelfs een Frans-Spaanse componist. Dat is wat overdreven – de familie Lalo woonde al zo'n driehonderd jaar in Frankrijk toen Edouard in 1874 aan zijn Spaanse 'symfonie' begon. Nee, het was vooral Pablo de Sarasate die hem inspireerde. Die virtuoze violist/componist, de 'Spaanse Paganini', had Lalo betoverd. Voor hem schreef Lalo zijn 'voolconcert'. Twee jaar later vonden de Spaanse klanken ook hun weg naar het *Celloconcert in d*.

Meer nog dan de *hispanofilie* vallen de enorme kracht en urgentie op die van dit *Celloconcert* uitgaan. In de buitenste delen klinkt ware spierballentaal. Ook opvallend: de cellopartij is nergens verweven met het orkest. Lalo vond: 'Als een solist op het podium geplaatst wordt, moet hij de hoofdrol hebben, en niet als onderdeel van het orkest behandeld worden. Als het genre van soloconcert de componist niet kan bekoren, laat hem dan symfonieën schrijven, of iets anders voor orkest, maar laat hem mij niet vermoeien met solofragmenten die constant onder-

broken worden door het orkest.' Duidelijke taal, net als het *Celloconcert* zelf. Dat is gepassioneerd, aanstekelijk ritmisch en boordevol prachtige melodieën – voor het orkest, maar vooral voor de cello, die in deze tour de force nauwelijks een maat rust krijgt.

Verliefd

Ludwig van Beethovens *Derde symfonie*, de 'Eroica', is een aardverschuiving in het symfonische landschap: nooit eerder was een symfonie zo grootschalig, revolutionair vernieuwend, energiek en episch verhalend. Dat geldt ook voor de *Vijfde* – tatatata! – die geassocieerd wordt met grote thema's als Noodlot en Vrijheid.

De *Vierde symfonie in Bes*, op. 60 valt daartussen op door haar bescheidenheid, zowel qua langte als qua bezetting. De muziek is lichter – verfijnd, feestelijk, elegant en bruisend van energie – als een heerlijk glas champagne tussen de zwaardere kost van de *Derde* en *Vijfde*. Waarom liet Beethoven zich hier van een andere kant zien? Misschien wel omdat hij verliefd was. Tijdens het componeren van de *Vierde* was hij namelijk volledig in de ban van een van zijn leerlingen: Josephine Brunsvik. Beethoven gaf haar al enkele jaren pianolessen, maar omdat zij gravin was én getrouwd, was zij altijd

onbereikbaar geweest. De dood van haar echtgenoot veranderde daar uiteindelijk niets aan aan. Hoe hun verhouding precies lag, valt moeilijk te zeggen: als er al sprake was van een relatie, dan hield Josephine die zorgvuldig geheim; Beethoven was immers te min voor haar omgeving. Hij schreef de jonge weduwe vele liefdesbrieven, waarin het woord 'hoop' regelmatig voorkomt. Het lijkt erop dat de *Vierde symfonie* doordrenkt is van die vrolijke hoop op liefde. De symfonie begint met een mysterieuze langzame introductie, maar als de geest eenmaal uit de fles is, ontvouwt zich een Allegro vivace boordevol contrasten in dynamiek en textuur. Het tweede deel begint met een lichtvoetige, delicate begeleiding, waarvan het ritme bepalend is voor het hele deel. Toch zijn het vooral de zangerige melodieën die de boventoon voeren in dit beeldschone Adagio. Het derde deel is een opgewekt en mild scherzo, dat twee keer wordt afgewisseld met een pastorale trio-sectie. Het slotdeel is energiek en humoristisch, en zit vol wonderschone momenten. Als dat geen liefde is...

Alexander Klapwijk